

הכנסת הנכנסים על עבודת הממשלה, על ידי נציגים בכירים מאגף ממשל וחברה במשרד ראש הממשלה. ההדרכה כללה את הנושאים הבאים: תוכניות העבודה של הממשלה; החלטות ממשלה; שיתוף ציבור, ו-RIA, הערכת השפעת רגולציה, שהוספה בתקנון הכנסת ככזו שישנה חובה להציגה בפני הוועדות לקראת הדיון בהכנה לקריאה השנייה והשלישית.

דברים אלו נכתבים לקראת כינוסה של הכנסת ה-23, וכינונה הצפוי של ממשלת ישראל ה-35. יש להניח כי הדיון, הציבורי והפרלמנטרי, בדבר תמהיל תפקידי הכנסת, יימשך גם בעתיד, וישמש בכך הד לדיונים בדבר מערכת היחסים בין הציבור, נציגיו, תפקידיהם וחובותיהם כלפיו – דיון הנמשך זה מאות שנים, וימיו כימי הממשל עצמו. אנו בכת"ף מעוניינים להמשיך ולבסס את עבודתנו על למידה ועל דיון ציבורי ער; על כן אנו מברכים, כאמור, על כל תרומה תאורטית ויישומית לחיזוקה.

פשוט וקל לקשר עם הציבור, והעובדה שחברי הכנסת יכולים (ומנצלים בהרחבה את יכולתם) לצלם את עצמם בדיונים ולהעלות סרטונים באופן מידי לרשתות השונות, הופכים את הדיון בנושא בשנת 2020 לפחות רלוונטי. יש לזכור כי הרשתות החברתיות הינן חלק אינטגרלי מן הזירות שהדיון הציבורי מתקיים בהן.

המלצה נוספת של חסון ממקמת את הפיקוח בהקשר התרבותי. כאמור, הצבנו בחזון הכת"ף את שיפור התרבות הארגונית ביחסי כנסת-ממשלה כאחת משלוש הרגליים שעליהן יעמוד חיזוק הפיקוח. במסגרת זו אנו מקיימים בכנסת ימים משותפים לשתי הרשויות, נערכים שולחנות עגולים וכיו"ב. חסון מזכירה את הצורך בהכשרות פרלמנטריות. אלו אכן נעשות בכנסת במסגרת ימי אוריינטציה לחברי כנסת נכנסים. ביום האוריינטציה לחברי הכנסת ה-21 התקיימה לראשונה, ביוזמתנו, ולצורך חיזוק יכולות הפיקוח שלהם, הדרכה לחברי

ד"ר שירלי אברמי היא מנהלת יחידת כת"ף: יחידת הכנסת לתיאום הפיקוח הפרלמנטרי.

בתגובה ל"לא על הסוציולוגיה לבדה תחיה היהדות" מאת ג'פרי וולף

שמואל רוזנר

אם יש חופה קדושה, הלוואי שנמצאנה

שהספר מסתפק במבחן הבודק "מה" עושים יהודים ישראלים ואינו מעמיק בבחינת ה"מדוע". כך כותב וולף: "ברצוני להציע שיש כאן משהו סמוי מן העין, ביטוי לקיומה של חופה קדושה יהודית האופפת והמכוונת את היהדות הישראלית; ושאותה מעטפת ערכית-רגשית היא בעלת תכנים דתיים

ג'פרי וולף כתב בהשילוח ביקורת רצינית, מעניינת וגם מאתגרת על הספר #יהדותישראלית שכתבתי עם פרופ' קמיל פוקס. אני אסיר תודה על יחסו הענייני, וממליץ לקרוא אותה במלואה בכדי לגבש עמדה ביחס אליה. בעיני, פסקת המפתח בביקורת היא הפסקה הבאה, המבטאת טענה

בלי הכוונה של אליטות. הטענה שלנו היא שבפועל זה בדרך כלל מה שקורה. ועדיין, אפשר בהחלט לשער שמה שרוצה הציבור מושפע בעקיפין על ידי אליטות. כלומר, אם רוב הישראלים החליטו שהם רוצים אפשרות ללכת לים בשבת, זה משום שכך הסבירו להם קבוצות אליטה חילונית המבקשות להסיר מגבלות על חירות הפרט לנהוג כרצונן.

5. וולף מעלה עוד כמה טענות, ולא אדון בכלן, אבל אציג דוגמה שבעיני מאפיינת את הקושי העיקרי שלי עם מה שכתב: הנחת המבוקש. וולף כותב כך: "במהלך העשורים האחרונים מתחזקת והולכת השפעתה הברוכה של יהדות המזרח על החברה הישראלית". זו טענה שיש בה כמה טענות משנה המחייבות בדיקה. א. איך מודדים שהיא "מתחזקת"? ב. מי החליט שהיא "ברוכה"? ג. מהי "החברה הישראלית" שעליה משפיעה "יהדות המזרח" – האם החברה הישראלית אינה כוללת מלכתחילה את יהדות המזרח? ננסה לנסח טענה בהיפוך: "במהלך העשורים האחרונים מתחזקת והולכת השפעתה הברוכה של החברה הישראלית על יהדות המזרח". גם זו טענה אפשרית, ולמעשה אפילו קל יותר לגבות אותה בנתונים. אבל וולף מעדיף את הטענה שלו משום (שוב, כך נדמה לי) שהיא מתאימה יותר לממצא שהוא מבקש לשכנע בקיומו. אותו "גורם אדיר כוח" שלא זוהה במחקר העובדתי שערכנו.

כאמור, אינני יכול להתכחש לקיומו של הגורם הזה, קודם כול משום שאינני מבין מהו. אבל אני מקבל בשמחה את התביעה של וולף לחפש אותו. ומקווה שגם נמצא.

מובהקים, המבטאים יותר מאשר התפתחות תרבותית חיוורת גרידא".

זו טענה מעניינת וחשובה שמצריכה דיון ארוך, אבל פטור בלא כלום אי אפשר. הנה כמה הערות בעקבותיה:

1. וולף צודק. המחקר מוגבל לדברים שבדקנו, ויש גם דברים שלא בדקנו, כך שאינני יודע אם יש "חופה קדושה יהודית האופפת את היהדות הישראלית". ודאי שאינני יודע אם יש "גורם רוחני או דתי אדיר כוח" הגורם לישראלים לפעול כפי שהם נוהגים.

2. אני לא בטוח שנהיר לי המושג "קדושה", ולא יודע שיש בעולם "קדושה". אני לא בטוח שאינני מבין מהו "גורם דתי אדיר כוח", ולא יודע שיש כזה. כך שלטעמי, כדי לבחון את הטענה של וולף אני צריך לקבל הנחות יסוד שאינני לא בטוח שאינני מבין ועוד פחות בטוח שאינני מקבל.

3. נדמה לי, ואני מתנצל מראש אם אני טועה, שוולף מאוד רוצה למצוא ביהדות הישראלית ממד רוחני החורג מעבר למאפיינים של חיי יום-יום. הספר רומז שייתכן כי אין ממד כזה ביהדות הישראלית (במובנה כתרבות של רוב היהודים בישראל). כמוכן, ייתכן שהמחברים עיוורים לממד הזה בגלל מגבלה רוחנית שלהם עצמם. לא אדבר בשמו של פרופ' פוקס, אבל על עצמי אני נאלץ להעיד בצער שיש בי מעט מאוד רוחניות.

4. וולף מעלה טענה חשובה גם על שאלת היחס ציבור-אליטות בקביעת דמותה של היהדות הישראלית. הוא קובע כעמדה שמוטב שיהיו אליטות שיתוו כיוון תרבותי. בעיניי זה לא בטוח שיש בינינו ויכוח. הטענה שלנו בספר איננה שמוטב לתרבות להתנהל